

Și Carmen

Cortina se deschide pe tema sorții din finalul Preludiului, pentru a înfățișa execuția lui *Don José*. În deznodământ, moartea lui *Carmen* este imaginată ca accidentală – idee ce pare inspirată din muzică: pe tema toreadorului, împinsă de *Don José*, *Carmen* este străpunsă de coarnele de taur –, desculpabilizându-l pe erou. Încadrarea fosei mărește scena și aduce cântăreții-actori în proximitatea publicului – în plus, cu avantajul de a realiza o acustică mai bună a ansamblului vocal-instrumental. Relevantă este și imaginea lucrătoarelor (actul I): veristă prin dezgolirea incidentală a trupurilor și, totodată, clasicizantă, prin frumusețea lor și albul costumelor. Scaune inspirate de tradiția mobilierului din bisericile catolice conferă detalii de fundal auster. Acestea sunt elementele cele mai sugestive din regia lui Emil Strugaru (asistat de Cristina Oros) și scenografia lui Cătălin I. Arbore – la Opera Română din Cluj. Punctul cel mai intens, inclusiv prin componenta muzicală, a fost realizat, în spectacolul de premieră, de soprana Carmen Gurban. Pentru cei ce se miră că o cronică la *Carmen* începe cu elogiul *Michaeliei*, este de subliniat că și aplauzele care au răsplătit-o au fost cât pentru cei doi protagoniști laolaltă. Deși oaspeții din Ucraina – Olena Romanenko și Eduard Srebnitzki – au voci ample și mare rutină scenică. Calitățile vocale

– apreciable, mai ales în cazul tenorului – ne-au făcut să putem trece peste pronunția lor rusofonă. La premiera cu distribuția a doua, mezzosoprana Ecaterina Țuțu (de la Opera Națională București), a strălucit cu tinerețea personajului titular și prin maturitatea trăirii artistice. Dacă tenorul Valeriu Turcu nu a fost, de această dată, în formă, în schimb, soprana Irina Săndulescu-Bălan, fidelă șieși, și-a pus în valoare calitățile. Am fi dorit un toreador mai pregnant, în ambele spectacole – unde au cântat baritonii lordache Basalic (Opera Națională din București), respectiv, Martin Fülöp. Interpreții Rodica Balteș, Lucia Papa (de la Opera timișoreană), Petre Ghilea, Marius Chiorean, Mircea Moisa au demonstrat importanța calității în rolurile secundare. Coordonarea muzicală a dirijorului Petre Sbârcea a avut dinamism și subtilitate. Corul – cu voci tinere și bune, omogen datorită maestrului Tiberiu Popa – a redat personajele colective convingător, atât muzical, cât și scenic. Culori proaspete în spectacol a adus corul de copii „Junior Vip”, pregătit de profesoara Anca Mariaș. De remarcat reușita organizatorică a situării premierei la zece zile după montarea nouă a operei *Nabucco*, precum și rolul stimulativ al impresarului, pentru un turneu în Olanda. Nivelul artistic înalt – datorat montării, reunirii interpreților de la diferite instituții și performanțelor lor individuale – a favorizat, în primul rând, spectatorii de acasă. Opera *Carmen* de pe scena clujeană are calitățile unei provocări estetice.